

Specjalne potrzeby edukacyjne I - opis przedmiotu

Informacje ogólne	
Nazwa przedmiotu	Specjalne potrzeby edukacyjne I
Kod przedmiotu	05.6-WP-PSSM-SPE1
Wydział	Wydział Nauk Społecznych
Kierunek	Pedagogika specjalna
Profil	ogólnoakademicki
Rodzaj studiów	jednolite magisterskie
Semestr rozpoczęcia	semestr zimowy 2019/2020

Informacje o przedmiocie	
Semestr	4
Liczba punktów ECTS do zdobycia	4
Typ przedmiotu	obowiązkowy
Język nauczania	polski
Sylabus opracował	dr hab. Małgorzata Czerwińska, prof. UZ

Formy zajęć					
Forma zajęć	Liczba godzin w semestrze (stacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne)	Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne)	Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne)	Forma zaliczenia
Wykład	15	1	9	0,6	Zaliczenie na ocenę
Konwersatorium	15	1	9	0,6	Zaliczenie na ocenę

Cel przedmiotu

1. Zapoznanie studentów z podstawowymi problemami współczesnej pedagogiki specjalnej (zwłaszcza tyflopedagogiki, surdopedagogiki), systemami kształcenia dzieci/uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (zwłaszcza z niepełnosprawnością wzroku, niepełnosprawnością słuchu, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym, z zaburzeniami zachowania i emocji - CD, z deficytami kompetencji i zaburzeniami sprawności języka - SLI), zasadami wyrównywania szans edukacyjnych (zwłaszcza w/w dzieci/uczniów), specyfiką pracy opiekuńczo-wychowawczej, rehabilitacyjnej, resocjalizacyjnej i socjoterapeutycznej w odniesieniu do w/w dzieci/uczniów.
2. Ukształtowanie umiejętności identyfikowania i interpretowania (także krytyki) zjawisk i systemów wsparcia dzieci/uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (zwłaszcza z niepełnosprawnością wzroku, niepełnosprawnością słuchu, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym, z zaburzeniami zachowania i emocji - CD, z deficytami kompetencji i zaburzeniami sprawności języka - SLI), w kontekście powiązań z subdyscyplinami pedagogiki specjalnej, dziedzinami nauk społecznych, humanistycznych, medycznych i nauk o zdrowiu. Ukształtowanie umiejętności projektowania procesu wsparcia rodziny z dzieckiem/ucznem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (zwłaszcza w/w dziećmi/uczniami).
3. Uwrażliwienie studentów na potrzebę organizowania kształcenia dzieci/uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (zwłaszcza z niepełnosprawnością wzroku, niepełnosprawnością słuchu, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym, z zaburzeniami zachowania i emocji - CD, z deficytami kompetencji i zaburzeniami sprawności języka - SLI) oraz na przestrzeganie zasad etyki w pracy z dziećmi/uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Wymagania wstępne

Podstawowa wiedza pedagogiczno-psychologiczna z zakresu niepełnosprawności człowieka, na temat systemów i zasad wychowania i kształcenia dzieci i młodzieży.

Zakres tematyczny

Wykłady:

1. Specjalne potrzeby edukacyjne, dzieci/uczniowie ze SPE – pojęcie, definicje, typologia - w świetle krajowych i międzynarodowych ujęć prawnych i literatury przedmiotu.
2. Polskie i zagraniczne koncepcje kształcenia dzieci/uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – ewolucja i krytyka.
3. Osoba z niepełnosprawnością wzroku – podstawowe ustalenia tyflopedagogiczne.
4. Osoba z niepełnosprawnością słuchu – podstawowe ustalenia surdopedagogiczne.
5. Niedostosowanie społeczne i zagrożenie nim, zaburzenia zachowania i emocji – CD – podstawowe ustalenia pedagogiki resocjalizacyjnej, psychologii.
6. Deficyty kompetencji i zaburzenia sprawności języka (SLI) – podstawowe ustalenia logopedyczne, psychologiczne, neurologiczne.

Konwersatoria:

1. Psychospołeczne funkcjonowanie dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością wzroku – podstawowe zjawiska sfery orientacyjno-poznawczej, emocjonalno-motywacyjnej i

funkcjonowania społecznego i ich interpretacja w ujęciu interdyscyplinarnym. Dzieci i młodzież z niepełnosprawnością wzroku w systemie opieki, rehabilitacji (wychowania rehabilitującego), edukacji (uwarunkowania wyrównywania szans edukacyjnych). Zasady, metody, formy opieki, wychowania, rehabilitacji, edukacji dzieci i młodzieży niewidomej/ociemniałej i słabowidzącej. Projektowanie procesu wspierania dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością wzroku oraz ich rodzin.

2. Psychospołeczne funkcjonowanie dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościąsłuchu – podstawowe zjawiska sfery orientacyjno-poznawczej, emocjonalno-motywacyjnej i funkcjonowania społecznego i ich interpretacja w ujęciu interdyscyplinarnym. Kultura Głuchych a specjalne potrzeby edukacyjne. Dzieci i młodzież z niepełnosprawnością słuchu w systemie opieki, rehabilitacji (wychowania słuchowego), edukacji (uwarunkowania wyrównywania szans edukacyjnych). Zasady, metody, formy opieki, wychowania, rehabilitacji, edukacji dzieci i młodzieży niesłyszącej i niedosłyszącej. Projektowanie procesu wspierania dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością słuchu oraz ich rodzin (rodzice słyszący i rodzice niesłyszący).

3. Psychospołeczne funkcjonowanie dzieci i młodzieży niedostosowanej społecznie. Przyczyny i przejawy zagrożenia niedostosowaniem społecznym dzieci i młodzieży. Zaburzenia zachowania i emocji (CD) – typy, rodzaje, objawy i kierunki terapii. Dzieci i młodzież niedostosowana społecznie, zagrożona niedostosowaniem społecznym i z zaburzeniami zachowania i emocji (CD) w systemie opieki, wychowania, resocjalizacji, socjoterapii, edukacji (uwarunkowania wyrównywania szans edukacyjnych). Zasady, metody, formy opieki, wychowania, resocjalizacji, edukacji dzieci i młodzieży niedostosowanej społecznie, zagrożonej niedostosowaniem społecznym, z zaburzeniami zachowania i emocji (CD). Projektowanie procesu wspierania dzieci i młodzieży niedostosowanej społecznie, zagrożonej niedostosowaniem, z zaburzeniami zachowania (CD) i emocji oraz ich rodzin.

4. Psychospołeczne funkcjonowanie dzieci z deficytami kompetencji i zaburzeniami sprawności języka (SLI) typu ekspresywnego, recepcyjnego i mieszanego. SLI a składniki systemu językowego: fonologiczny, morfologiczny, składniowy, leksykalny, semantyczny i pragmatyczny. Wpływ SLI na kształtowanie się sfery orientacyjno-poznawczej, emocjonalno-motywacyjnej i funkcjonowanie społeczne (interpretacja w ujęciu interdyscyplinarnym). Dzieci z deficytami kompetencji i zaburzeniami sprawności języka w systemie opieki, rehabilitacji (w tym logopedycznej), edukacji (uwarunkowania wyrównywania szans edukacyjnych). Zasady, metody, formy opieki, wychowania, rehabilitacji, edukacji dzieci z deficytami kompetencji i zaburzeniami sprawności języka. Projektowanie procesu wspierania dzieci z deficytami kompetencji i zaburzeniami sprawności języka i ich rodzin.

Metody kształcenia

Wykłady:

wykład konwencjonalny, wykład konwersatoryjny.

Konwersatoria:

praca z książką, praca w grupach, klasyczna metoda problemowa, Pokaz, dyskusja, metody aktywizujące, projekt.

Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągania efektów uczenia się

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
C.3.W1. Student zna i rozumie podstawowe problemy pedagogiki specjalnej jako nauki interdyscyplinarnej: pojęcia, cele, zadania, zasady i zakres, historyczny kontekst opieki i rehabilitacji osób z niepełnosprawnością i niedostosowanych społecznie w ujęciu historycznym; współczesne tendencje w pedagogice specjalnej; wspólne i swoiste problemy osób z różnymi niepełnosprawnościami (od mikrodeficytów centralnego układu nerwowego po całościowe zaburzenia w rozwoju), niedostosowanych społecznie lub uzdolnionych; skalę i dynamikę zjawiska niepełnosprawności w Polsce i na świecie; systemy kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w Polsce i innych państwach; zasady wyrównywania szans edukacyjnych; system kształcenia pedagogów specjalnych.	• PS_W-04 • PS_W-12	• aktywność w trakcie zajęć	• Wykład • Konwersatorium
C.3.W2. Student zna i rozumie zakresy pedagogiki specjalnej: surdopedagogikę, tyflopedagogikę, edukację i rehabilitację osób z niepełnosprawnością intelektualną, pedagogikę resocjalizacyjną, pedagogikę korekcyjną (terapię pedagogiczną), pedagogikę leczniczo-terapeutyczną.	• PS_W-04 • PS_W-12	• kolokwium	• Wykład • Konwersatorium
C.3.W4. Student zna i rozumie specyfikę pracy opiekuńczo-wychowawczej, rehabilitacyjnej, resocjalizacyjnej i socjoterapeutycznej: zasady, metody i formy opieki oraz wychowania; zasady działalności placówek rehabilitacyjnych, resocjalizacyjnych i socjoterapeutycznych z uwzględnieniem problemów związanych z ich funkcjonowaniem; zagadnienia poradnictwa edukacyjno-zawodowego, opieki zdrowotnej, edukacji zdrowotnej i seksualnej.	• PS_W-04 • PS_W-12	• egzamin - ustny, opisowy, testowy i inne	• Wykład • Konwersatorium
C.3.U1. Student potrafi identyfikować i interpretować złożone zjawiska i systemy wsparcia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, ukazując ich powiązania z różnymi zakresami pedagogiki specjalnej i dziedzinami nauk społecznych, humanistycznych, medycznych i nauk o zdrowiu.	• PS_U-07 • PS_U-11	• obserwacja i ocena aktywności na zajęciach	• Wykład • Konwersatorium
C.3.U2. Student potrafi dokonać krytycznej analizy systemów wsparcia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, wykorzystując wybrane aktualne ujęcia koncepcyjne.	• PS_U-07 • PS_U-11	• przygotowanie projektu	• Wykład • Konwersatorium

Opis efektu	Symbole efektów	Metody weryfikacji	Forma zajęć
C.3.U6. Student potrafi zaprojektować proces wspierania rodziny z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	• PS_U-07 • PS_U-11	• przygotowanie projektu	• Wykład • Konwersatorium
C.3.K1. Student jest gotów do organizowania kształcenia dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zgodnie z przepisami prawa.	• PS_K-07	• obserwacja i ocena aktywności na zajęciach	• Wykład • Konwersatorium
C.3.K2. Student jest gotów do przestrzegania zasad etyki w pracy z dziećmi i uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.	• PS_K-07	• obserwacja i ocena aktywności na zajęciach	• Wykład • Konwersatorium

Warunki zaliczenia

Wykłady:

Ocena z kolokwium z treści wykładów. Kryteria ocen: niedostateczny (0-50%); dostateczny (61-70%), dostateczny plus (61-70%); dobry (71-80%); dobry plus (81-90%); bardzo dobry (91-100%).

Konwersatoria:

średnia ocen z: 1) Opracowania projektu. Kryteria oceny projektu od 2 do 5 za: a) poprawność merytoryczną, b) poprawność metodyczną, c) staranność techniczną (redakcyjną), c) atrakcyjność prezentacji projektu; 2) Kolokwium z treści konwersatorium. Kryteria ocen: niedostateczny (0-50%); dostateczny (51-60%); dostateczny plus (61-70%); dobry (71-80%); dobry plus (81-90%); bardzo dobry (91-100%).

Ocena z przedmiotu:

Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest zaliczenie wykładów i konwersatorium. Oceną końcową jest średnia arytmetyczna ocen z treści wykładów i konwersatorium.

Literatura podstawowa

1. Czarnocka A., Dziecko ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w przedszkolu, Warszawa 2018.
2. Dziecko z wadą słuchu u progu szkoły, red. A. Jakoniuk-Diallo, Poznań 2017.
3. Inkluzja edukacyjna. Idee, teorie, koncepcje, modele edukacji włączającej a wybrane aspekty praktyki edukacyjnej, red. Z. Gajdzica, M. Belza, Katowice 2016.
4. Konarska J., Rozwój i wychowanie rehabilitujące dziecka niewidzącego w okresie późnego dzieciństwa i adolescencji, Kraków 2013.
5. Konarska J., Rozwój i wychowanie rehabilitujące dziecka niewidzącego w okresie wczesnego i średniego dzieciństwa, Kraków 2010.
6. Olechowska A., Specjalne potrzeby edukacyjne, Warszawa 2016.
7. Opora R., Resocjalizacja. Wychowanie i psychokorekcja nieletnich niedostosowanych społecznie, Kraków 2010.
8. Plichta P., Jagoszewska I., Gładyszewska-Cylulko J., Szczupał B., Drzazga A., Cytowska B., Specjalne potrzeby edukacyjne uczniów z niepełnosprawnościami. Charakterystyka, specyfika edukacji i wsparcie, Kraków 2017.
9. Szczepankowski B., Wspomaganie rozwoju dziecka niesłyszącego. Audiofonologia pedagogiczna, Warszawa 2009.
10. Wspomaganie pedagogiczne niedostosowanych społecznie. Teoria i praktyka, red. L. Albański, M. Kowalski, Jelenia Góra 2010.
11. Wybrane aspekty rozwoju małego dziecka z niepełnosprawnością wzroku, red. K. Czerwińska, Warszawa 2016.

Literatura uzupełniająca

1. Chrzanowska I., Pedagogika specjalna – od tradycji do współczesności, Kraków 2015
2. Możliwości i ograniczenia edukacji inkluzyjnej. Egzemplifikacje, red. T. Zacharuk, L. Pytka, Siedlce 2018.
3. Naprawa R., Tanajewska A., Mach C., Szczepańska K., Dostosowanie wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i możliwości psychofizycznych uczniów. Realizowanych w ramach prowadzonych zajęć edukacyjnych z podziałem na poszczególne edukacje oraz na zajęciach specjalistycznych. I etap edukacyjny, Gdańsk 2017.
4. (Nie)codzienność indywidualizacji w przestrzeni wczesnoszkolnej. T. 1, Uczniowie z problemami w nauce i zachowaniu, red. M. Magda-Adamowicz, K. Żernik, Toruń 2018.
5. Razem czy osobno? współczesne mity, klisze i szablony edukacyjne, red. B. Muchacka, M. Głazewski, B. Pawlak, A. Litawa, Kraków 2017.
6. Sipowicz K., Pietras T., Wprowadzenie do pedagogiki inkluzyjnej (włączającej). Wrocław 2017.
7. Szumski G., Integracyjne kształcenie niepełnosprawnych. Sens i granice zmiany edukacyjnej. Warszawa 2006.
8. Tanajewska A., Naprawa R., Stawska J., Praca z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Poradnik dla nauczyciela. Warszawa 2014.

Uwagi

Zmodyfikowane przez dr Tomasz Fetzki (ostatnia modyfikacja: 29-11-2019 19:55)

Wygenerowano automatycznie z systemu SylabUZ